Lieve vrouwen zonder dak of thuis,

Abby, Vinanda, Sara en Carinda spraken in Nijmegen met 12 vrouwen die weten hoe het is om als vrouw op straat te leven of tijdenlang van plek naar plek te gaan. Ze waren tussen de 24 en 43 jaar oud. Zij deelden foto's en verhalen. Hun verhalen waren verschillend, maar veel ervaringen en behoeftes kwamen overeen.

Dit is wat we van hen hoorden en dat is belangrijk voor jou en professionals, vrijwilligers, studenten, familie en ook voor mensen die langs je heen lopen. Het duurt vijf minuten.

Vrouwen zonder thuis zijn niet slecht of minder waard

Dakloosheid ontstaat bij vrouwen vaak na een vlucht uit een onveilige thuissituatie, een onveilige jeugd of een onveilig land. Of omdat er gewoon te weinig passende opvang- of woonplekken zijn.

Veel vrouwen vertelden dat dakloosheid hen niet alleen hun onderdak kostte, maar ook een deel van zichzelf. Veel vrouwen voelen schaamte. Omdat de wereld je het gevoel geeft dat je een slechte vrouw bent en mensen vaak doen alsof dakloosheid je eigen schuld is.

En als je jarenlang in kleren loopt die je hebt gekregen, als je lijf zichtbare littekens draagt van dit bestaan, als anderen jou anders zien dan jij jezelf ziet. Wie ben je dan eigenlijk? Als mens? Als vrouw?

Vrouwen zijn onveilig

Alle vrouwen vertelden over onveiligheid en machteloosheid. Op straat. In de opvang. En op plekken waar ze tijdelijk verbleven. Onveilige situaties met mannen. En eerlijk gezegd? Ook met vrouwen. Een van het zei: ik ben bang voor mannen, maar vrouwen vertrouw ik niet. Dat betekent iets voor de hulpverlening. Want vrouwen zijn voor hen niet perse beter.

Veel vrouwen hadden het gevoel dat ze een prooi waren, geen controle hadden. Ze waren voortdurend alert. En de meesten zijn dat nog steeds:

- Waar slaap ik vannacht?
- Waar slaap ik overdag als het ’s nachts niet lukt?
- Ben ik hier veilig?
- Wat moet ik terug doen voor deze gunst?

Dat kost enorm veel energie. Vrouwen slapen vaak slecht. Ook als ze niet meer dakloos zijn.

Veel vrouwen zijn onzichtbaar

De vrouwen sliepen steeds op andere plekken. Klopten niet aan voor hulp. Ze hielden hun situatie verborgen uit schaamte of angst voor oordeel. Op straat proberen ze er gewoon goed uit te zien. Of juist niet. Om te zorgen dat mensen op afstand blijven.

Daardoor zagen mensen vaak niet hoe zwaar hun situatie was. Ze voelen zich vaak eenzaam.

Als vrouwen niet gezien worden, worden ze ook niet gehoord en niet meegenomen in plannen van organisaties en de gemeente.

Vrouwen zonder vaste plek om te wonen hebben extra uitdagingen

Waar kunnen vrouwen terecht?

- Voor het verschonen van een tampon, hoe doe je dat op straat?
- Om jezelf te wassen en verzorgd voor de dag te komen
- En veilig naar het toilet te kunnen. En wat dan als die 'buiten gebruik' (zie de foto op de toilet)

Dit zijn geen luxeproblemen. Dit zijn basisbehoeften. En dit is echt anders voor vrouwen dan voor mannen.

Wat gaan we daaraan doen?

- Vrouwen hebben gynaecologische problemen, hoofdpijn, rugpijn, tandpijn, want wanneer kun je naar een arts en wie betaalt dat?
- Vrouwen zijn verscheurd over moeder zijn of moeder worden ..
- En moeders hebben; zeker de helft van de vrouwen heeft een verstoorde relatie met haar moeder
- Vrouwen vertellen over seks in ruil voor een overnachting. Of eten.

En wat veel mensen zich ook niet realiseren: vrouwen zijn vaak de laatste van de pikorde, ze worden door anderen soms als vuil behandeld. Door andere mensen zonder dak of thuis. Door mensen die ooit vrienden waren. En door mensen die langslopen.

Wat vrouwen vroeger geleerd hebben over vrouw-zijn heeft invloed op het leven op straat

Sommige vrouwen leerden vroeger:

- dat je gehoorzaam moet zijn;
- dat je voor anderen moet zorgen;
- Dat God voor jou bepaalt. Of een man.
- dat je jezelf moet wegcijferen.
- Dat je mooi moet zijn. Want daar word je op beoordeeld.

Dit kan invloed hebben op hoe vrouwen omgaan met problemen en met relaties, hoe ze hulp vragen en voor zichzelf opkomen. Ook op straat. Dat is geen zwakte. Dat is wat vrouwen al jong hebben geleerd om te overleven.

Een vrouw vertelde: mijn moeder zei dat je er bent om mannen te dienen.

Maar vrouwen zijn niet gebroken

De vrouwen vertellen ook: ik ben geraakt en veranderd, maar ik ben niet kapot. Ze overleven en zetten door. Fysiek en mentaal. Ze willen zelf bepalen. Ze willen niet dat je ze als slachtoffer ziet. En: ze willen graag een steun voor anderen zijn.

Ondanks alles vertelden vrouwen dus ook over hun kracht. We zagen prachtige foto's van lichaamsdelen waar vrouwen trots op zijn. Ze vertelden wat ze eigenlijk heel goed kunnen. Ze haalden steun uit:

- hun kinderen;
- vrienden;
- Koken
- huisdieren;
- geloof; natuur,
- ervaringskunst, vrouwen maakten betekenisvolle foto's, maar we hoorden ook hoe vrouwen zich uitten met gedichten en muziek. Dat hielp hen om hun verhaal te doen.

Wat vrouwen nodig hebben

Daar waren ze duidelijk over:

- Een plek om te wonen;
- Veilige plekken om te slapen
- Informele plekken voor vrouwen waar je overdag mag zijn, waar je elkaar kunt ontmoeten, kunt plassen of poepen, kunt eten en drinken en waar je maandverband kunt halen, waar je even geen prooi bent
- Ervaringskunst als vorm voor herstel
- Hulp- en zorgverleners met kennis van vrouwengezondheid, trauma en de gevolgen daarvan
- Soms gewoon géén hulpverleners, maar inzet van ervaringsdeskundigen. Want aan hulpverleners vertellen zij écht niet alles.
- Positieve bevestiging en mensen die je kwaliteiten zien. En helpen om hoop te houden.
- Iemand die niet betuttelt en niet meehuilt, geen oordeel heeft
- En wat alle vrouwen zeggen: VRAAG ME WAT IK WIL

Wij willen hier in 2027 de schouders onder gaan zetten.

Liefs van ons.